

ÚMLUVA CITES & EVROPSKÁ UNIE

INFORMACE O OBCHODOVÁNÍ
S OHROŽENÝMI DRUHY ŽIVOČICHŮ
A ROSTLIN PO VSTUPU ČR DO EU

Ara hyacinťový (*Anodorhynchus hyacinthinus*), CITES I, příloha A

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR
VĚDECKÝ ORGÁN CITES

Orgány CITES v ČR

Ministerstvo životního prostředí, odbor mezinárodní ochrany biodiverzity - výkonný orgán CITES s hlavní odpovědností, vydává dovozní a vývozní povolení: Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel.: 267 122 480, cites@env.cz, <http://www.env.cz>

Krajské úřady, správy chráněných krajinných oblastí a národních parků, orgány rostlinolékařské péče - místně příslušné výkonné orgány. Udělují výjimky z obchodních činností, provádějí povinnou registraci exemplářů. Orgány rostlinolékařské péče vydávají osvědčení pro uměle vypěstované rostliny použitelná místo vývozních povolení

Česká inspekce životního prostředí, referát druhové ochrany a CITES - kontrolní orgán, dohlíží na dodržování právních předpisů souvisejících s legislativou CITES: Na Břehu 267, 190 00 Praha 9, tel.: 222 860 308-311, 222 860 375, 222 860 278, pohotovost: 731 405 056, e-mail: cites@cizp.cz, <http://www.cizp.cz>

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, samostatné oddělení Vědecký orgán CITES, vydává odborná stanoviska: Kališnická 4-6, 130 23 Praha 3, tel/fax: 222 582 423, e-mail: cites@nature.cz, <http://www.nature.cz>

Odkazy

Oficiální webové stránky úmluvy CITES: <http://www.cites.org>

Informace o obchodování s ohroženými druhy v rámci EU

(databáze WCMC): <http://www.unep-wcmc.org>

Texty aktuálních předpisů ES v českém jazyce:

http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/reg/cs_register_15103020.html

Základní legislativa CITES

ČESKÁ REPUBLIKA:

Zákon č. 100/2004 Sb. o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy)

Vyhláška č. 227/2004 Sb. k zákonu o obchodování s ohroženými druhy

EVROPSKÁ UNIE:

Nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi - základní nařízení

Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 - hlavní prováděcí předpis k Nařízení 338/97

Nařízení Komise (ES) č. 1332/2005 (Přílohy A-D, průběžně aktualizováno)

Nařízení Komise (ES) č. 605/2006 o pozastavení dovozu exemplářů určitých druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin do Společenství (předpis se často mění, obvykle je vydáno nové nařízení)

Nová legislativa CITES

Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) je v legislativě Evropských společenství (ES) zakotvena několika právními předpisy, které jsou závazné pro všechny členské státy Evropské unie (EU) a jsou nadřazené národním zákonům (viz přehled legislativy CITES).

Od 1.5. 2004 platí v České republice zákon č. 100/2004 Sb. (zákon o obchodování s ohroženými druhy), který nahradil zákon č. 16/1997 Sb. (zákon CITES). K zákonu byla vydána prováděcí vyhláška č. 227/2004 Sb. upravující mj. povinnou registraci exemplářů CITES.

Exemplář CITES je jakýkoliv živý nebo neživý jedinec živočicha či rostliny (nebo jeho část či výrobek z něj) patřící do druhu uvedeného v přílohách A-D.

Změny v přílohách CITES

Kalous ušatý (*Asio otus*)
CITES II, příloha A

Druhy z příloh CITES I - III jsou podle nařízení ES člena do příloh A - D.

Příloha A - druhy přímo ohrožené vyhoubením a druhy, které se přirozeně vyskytují ve volné přírodě EU a jsou chráněny zákony členských států EU nebo legislativou ES na ochranu přírody. Ne všechny musejí být chráněny úmluvou CITES (zahrnuje např. všechny druhy evropských dravců a sov). Příloha A je tedy obsáhlejší než příloha CITES I.

Příloha B - zahrnuje většinu druhů z přílohy CITES II, některé druhy z přílohy CITES III, ale i druhy, které nejsou chráněny úmluvou CITES a jejichž dovoz do EU

je pozastaven, neboť jako nepůvodní invazní druhy představují hrozbu pro evropskou přírodu - např. želva nádherná (*Trachemys scripta elegans*) a skokan volský (*Rana catesbeiana*). **Příloha C** - tvoří ji seznam druhů z přílohy CITES III a některých druhů, které nejsou chráněny úmluvou CITES

Příloha D - týká se některých druhů z přílohy CITES III a druhů, které nejsou chráněné úmluvou CITES, ale dovoz do EU je sledován a vyhodnocován na základě tzv. oznámení o dovozu - např. norek sibiřský (*Mustela sibirica*).

Seznamy druhů jsou uvedeny v nařízení Komise (ES) č. 1332/2005, které je pravidelně aktualizováno.

Nakládání s druhy z přílohy A (článek 8 nařízení Rady 338/97)

V Evropské unii je zakázáno komerční využívání exemplářů druhů z přílohy A. Komerční využívání je definováno jako nakupování, nabízení ke koupi, nabývání pro obchodní účely, veřejné vystavování pro obchodní účely, využívání pro obchodní zisk a prodej, držení za účelem prodeje, nabízení k prodeji nebo převážení za účelem prodeje. "Prodejem" je míněna jakákoliv forma prodeje a rovněž i pronajmutí, směna nebo výměna.

Výjimky ze zákazu komerčního využívání

Ze zákazu je možné případ od případu udělit výjimku, kterou ve správním řízení vydávají tzv. výkonné orgány CITES (krajské úřady, správy chráněných krajinných oblastí či správy národních parků). Výjimky jsou dvojího druhu:

- Výjimka pro konkrétní exemplář** - platí pro konkrétního jedince nezaměnitelně označeného (savci a plazi - mikročip, ptáci - kroužek - dále viz článek 66 nařízení Komise (ES) č. 865/2006). Výjimka platí po celou dobu života exempláře a pro jakoukoliv transakci v rámci celé EU (pokud informace ve výjimce obsažené stále odrážejí aktuální stav), je předávána novému majiteli spolu s příslušným živočichem nebo rostlinou.
- Výjimka pro konkrétní transakci nebo činnost** - např. pro jednorázový prodej, může být časově omezena či omezena na konkrétního majitele (v případě využívání exempláře pro vědeckou či osvětovou činnost). Je vydávána i pro jedince, které nelze trvale nezaměnitelným způsobem označit (např. mladé želvy rodu *Testudo* nelze čipovat, značení čipem se v zemích EU zpravidla používá od velikosti břišní části krunýře 10 cm). Platnost takové výjimky je omezena pouze na území vydávajícího státu a končí po provedení transakce nebo po uplynutí doby platnosti u časově omezených výjimek.

Výjimky slouží rovněž jako doklad o legálním původu exempláře. Výjimka neplatí pro dovoz a vývoz z EU, kdy je nutný jiný typ povolení (permit).

The image shows a sample of a CITES permit form from the Czech Republic. The form is titled 'EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ - EUROPEAN COMMUNITY' and 'PŮVODNÍ PŘÍLOHA - ORIGINAL ANNEX'. It contains fields for 'Kód druhu' (Species Code), 'Krajina původu' (Country of Origin), 'Majitel' (Owner), and 'Účel obchodu' (Purpose of Trade). The form is filled out with handwritten information, including the species 'Asio otus', the country 'Czech Republic', and the purpose 'For scientific purposes'. The form is signed by the 'Městský úřad Praha 1' (Municipal Office Prague 1) and dated '11.12.2004'.

Výjimka z obchodních činností pro exemplář z přílohy A slouží rovněž jako doklad o legálním původu exempláře

Zjednodušený přehled dokumentů a vydávajících orgánů potřebných k nakládání s exempláři CITES v EU

Jedinec druhu z přílohy	A	Kde získám potřebné dokumenty	B	Kde získám potřebné dokumenty	C	Kde získám potřebné dokumenty	D	Kde získám potřebné dokumenty
Jak s ním chci nakládat?	Potřebuji dokumenty		Potřebuji dokumenty		Potřebuji dokumenty		Potřebuji dokumenty	
Držení či chov pro neobchodní účely	RL ¹	KÚ nebo SCHKO	RL ⁶	KÚ nebo SCHKO				
Komerční využívání (prodej, koupě, výměna, vystavování za úplaty atd.) v rámci ČR nebo EU	RL (pouze v ČR) + V (ČR i EU)	KÚ nebo SCHKO ⁵	Doklad o legálním původu ⁶	Od předchozího vlastníka				
Nekomerční využití (přednášky, ekologická výchova, cestování v rámci EU)	RL (pouze v ČR) ²	KÚ nebo SCHKO	Doklad o legálním původu ⁷	Od předchozího vlastníka				
Dovoz ze třetí země (mimo EU)	DP ³	MŽP	DP ³	MŽP	VP + OD (druh je CITES III) (druh není CITES - pouze OD)	Výkonný orgán CITES země vývozu (VP) Celní úřad na hranicích (OD)	OD	Celní úřad na hranicích
Vývoz mimo EU	VP ⁴ (RL)	MŽP	VP (RL ⁶)	MŽP	VP	MŽP		

Střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*), CITES II, příloha A

Použité zkratky:

RL - registrační list

V - výjimka z obchodních činností udělená v souladu s čl. 8 nařízení Rady 338/97

DP - dovozní permit (povolení k dovozu)

VP - vývozní permit (povolení k vývozu)

OD - oznámení o dovozu (formulář lze získat na celním úřadě přímo na hraničním přechodu)

KÚ - příslušný krajský úřad

SCHKO - správa chráněné krajinné oblasti nebo národního parku, pokud zde má žadatel trvalé bydliště

MŽP - Ministerstvo životního prostředí

¹⁾ pokud je druh zvláště chráněným na území ČR, slouží místo RL výjimka ze zákazu chovu podle § 56 nebo osvědčení o vzetí do evidence podle § 54 zákona č. 114/1992 Sb., kterou vydávají místně příslušné SCHKO (na druhy kriticky a silně ohrožené) nebo KÚ (na druhy ohrožené)

+ V lze doporučit jako doklad o legálním původu v ČR i EU

³⁾ Zároveň se vyžaduje vývozní doklad CITES ze třetí země

⁴⁾ K žádosti o vývoz CITES I je někdy vyžadováno dovozní povolení třetí země.

⁵⁾ V může být též z jiného členského státu EU

⁶⁾ RL, pokud je pro druh stanovena povinná registrace vyhláškou č. 227/2004 Sb. a doklad⁷

⁷⁾ jakýkoliv doklad prokazující legální původ, který správní či kontrolní orgán uzná za věrohodný (kopie dovozních povolení, potvrzení o povoleném dovozu, registrační list, faktury, účtenky, stvrzenky, dokumentace chovu apod.)

Povinná registrace exemplářů CITES v ČR

Povinná registrace zůstává zachována pro živé savce, ptáky a plazy většiny druhů z přílohy A a některých druhů z přílohy B (viz vyhláška č. 227/2004 Sb.) Exempláře musí zaregistrovat každý vlastník nebo tzv. "dlouhodobý držitel", bez ohledu na to, zda exemplář využívá ke komerční činnosti.

Druhy z přílohy A, na něž se nevztahuje registrační povinnost, jsou rovněž uvedeny ve vyhlášce č. 227/2004 Sb. Jsou to např. druhy zvláště chráněné podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (např. naše druhy dravců a sov, vydra říční, vlk, rys ostrovid), jedinci druhů volně se vyskytujících na území ČR, některé okrasné druhy ptáků a druhy, jež nelze nezaměnitelně označit (obojživelníci, ryby, rostliny).

Registrační list je platný pouze na území ČR a měl by obsahovat veškeré známé informace o exempláři (datum narození, rodiče, čísla dovozních a vývozních povolení, jakékoliv další informace o okolnostech získání). Registrační list může účinně napomáhat při prokazování legálního původu exempláře. Sám o sobě je však pouze dokladem o splnění registrační povinnosti a nelze jej považovat za důkaz o původu (není vydáván ve správním řízení a nesní má z držitele odpovědnost za legální původ exempláře).

REGISTRAČNÍ LIST exempláře živočišného druhu žijícího na volnosti
 (druh: Pyxis arachnoides, v seznamu druhů živočišného světa podle IUCN, příloha A)
 Datum narození: 11.10.2004
 Místo narození: Praha 7
 Jméno držitele: Karel Novák
 Adresa držitele: Praha 7
 Registrační číslo: 1110 001 Praha 7
 Magistralní hlavní město Prahy
 Odbor životního prostředí
 Ředitelství
 110 15 Praha 1
 Vydaný podle: MHP-12345/2004/02P-IV/111018a
 Praha 11.10.2004

Registrační list je platný pouze na území ČR a nelze jej považovat za doklad o legálním původu exempláře

Registraci exemplářů provádějí výkonné orgány CITES

- krajské úřady (odbor životního prostředí)
- správy chráněných krajinných oblastí (na svém území)
- správy národních parků (na svém území)

Dovoz a vývoz

Dovozem a vývozem se po vstupu ČR do EU rozumí obchod se třetími zeměmi (tj. mimo EU). K dovozu či vývozu exemplářů CITES z přílohy A a B je nutné dovozní i vývozní povolení (tzv. permit), který vydává výkonný orgán CITES s hlavní odpovědností v ČR - **Ministerstvo životního prostředí**, odbor mezinárodní ochrany biodiverzity, a v zemi dovozu/vývozu příslušný výkonný orgán dané země. Pro druhy z přílohy C je požadováno vývozní povolení země, ve které je druh zařazen do přílohy CITES III. Pro dovoz druhů z příloh C a D je vyžadováno oznámení o dovozu, které lze vyplnit na celním úřadě na hraničním přechodu.

Želva pavoučí (*Pyxis arachnoides*), CITES I, příloha A

Vydal: Vědecký orgán CITES, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Kališnická 4-6, 130 23 Praha 3

Text: Jindřiška Staňková & Barbora Kaminiecká
 Odborná spolupráce: Jan Plesník & Jan Kučera
 Foto: Adam Kurz & Jiří Šafář

Grafická úprava: QT Studio s.r.o.

Tisk: VAMB Štěchovice

Náklad: 3000 kusů

Praha 2006

Aktualizovaný dotisk